

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Prvliacensi Cisterciensis ordinis & sanctæ Columbæ & sancti Satyri
Abbatibus Senonensis & Bituricensis diocesum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

tentia nomen habere mereri, cum præter rationabilium exceptionum & legitimæ appellationis obstaculum fuerit promulgata. Propter quod humiliter supplicabat eandem irritam nuntiari. Auditis igitur & intellectis iis & aliis quæ fuere proposita coram nobis, pronuntiavimus litem per procuratores partium alia vice propter idem negotium nostro conspectui præsentatos fuisse legitimè contestatam, & decernentes appellationem ad sedem apostolicam super hoc interpositam ex parte supradicti Capituli non tenere, præfatam interdicti sententiam duximus approbandam, ipsius violationem nostræ reservando censuræ, si forsitan eam dictum Capitulum non servavit; teque, fili magister H. subrogato loco prænominati magistri scholarum, eandem causam vobis committimus terminandam, per apostolica scripta mandantes quatenus ex parte Capituli supradicti quod juri pareat sufficienti cautione recepta, memoratam interdicti sententiam relaxetis, & in aliis juxta formam prioris nostri mandati ratione prævia procedentes, causam ipsam, si de partium processerit voluntate, sine canonico terminetis. Alioquin eam sufficienter instructam ad nostram præsentiam remittatis, præfigentes partibus terminum competentem quo nostro se conspectui repræsentent justam dante Domino sententiam recepturæ. Quod si non omnes &c. duo vestrum &c. Vos denique, frater Episcopo, & fili Abbas &c. Datum Laterani xiv. Kal. Januarij, pontificatus nostri anno decimoquinto.

PRVLIACENSI CISTERCIENSIS ordinis & sanctæ Columbe & sancti Sazii Abbatibus Senonensis & Bituricensis diocesum.

Epist. 191. Eisdem argumenti cum epistola 144.

Cum olim grandes & graves, deformes & enormes injuriæ quas Gaufridus tunc Prior & conventus monasterij de Caritate dilecto filio Cluniacensi Abbati dicebantur temerè irrogasse seriatim fuissent expositæ coram nobis, nos eisdem in apostolicis literis per ordinem comprehensis, venerabilibus fratribus nostris Trecenti & Meldensi Episcopis ac dilecto filio Latiniacensi Abbati per ipsas dedimus litteras in præceptis ut ad locum ipsum personaliter accedentes, & inquirentes super iis plenius veritatem, si rem invenirent taliter se habere, latam propter hoc in dictum Gaufridum depositionis à regimine prioratus sententiam auctoritate apostolica confirmantes, & approbantes nihilominus sub-

stitutionem de Willelmo in ipsius loci Priorem & damnationem sigillorum eorundem Gaufridi ac conventus per diffinitores generalis Capituli factam, excommunicationis sententiam in jamdictum Gaufridum ac ejus complices promulgatam ab ipsis facerent usque ad satisfactionem condignam firmiter observari, contraditores quoslibet aut rebelles, sive monachi sive clerici seu laici essent, per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Cum igitur iidem judices ad prædictum monasterium accessissent mandatum apostolicum impleturi, monachi loci ejusdem, sicut nuper Helias monachus & magister Guido procuratores Cluniacenses in nostro auditorio recitarunt, ipsis januas monasterij, quemadmodum Abbati Cluniacensi fecerant, obserantes, eosdem ingredi nullatenus permiserunt. Ipsi verò mandatum nostrum exequi cupientes, in villa ipsius loci curaverunt super propositis inquirere sollicitè veritatem, & cum plenè constitisset eisdem præfatos monachos ea quæ de ipsis nobis insinuata fuerant & graviora etiam commisisse, dictam depositionis sententiam, ac substitutionem Prioris, damnationem etiam sigillorum, appellatione cujusdam qui se pro conventu procuratore gerebat reputata frivola, confirmarunt, excommunicationis sententiam in jamdictum Gaufridum ac ejus complices promulgatam præcipientes firmiter observari. Sed ipsis divina nihilominus officia celebrantibus, iidem judices attendentes quod per distinctionem canonicam eorum emollire duritiam non valebant, carissimum in Christo filium nostrum Philippum Regem Francorum illustrem per suas litteras rogaverunt ut nobilem virum Comitem Nivernensem, qui dictos monachos in hujusmodi fovere malitia videbatur, ab ipsorum injusto favore compescens, regali potentia insolentiam comprimeret eorundem. Cum ergo idem Rex præfato Comiti præcepisset ut substituto Priori temporalia faciens assignari, dictos monachos in sua ulterius malitia non foveret, ac idem mandatum differret regium adimplere, Rex zelo justitiæ ac fervore nostræ devotionis accensus, contra dictum Comitem, cujus fulti potentia monachi memorati latis auctoritate nostra sententiis temerè obviabant, præcepit exercitum congregari, cujus metu licet temporalia dicto Priori per præfatum Comitem fuerint assignata, monachi tamen in sua nihilominus contumacia persistentes, tam ipsi Priori quam

T T t t

Cluniacensi Abbati debitam exhibere obedientiam contradicunt. Vnde nobis humiliter supplicarunt ut ad rebellionem hujusmodi edomandam apostolicam manum apponere dignemur. Pro monachis verò de Caritate fuit à Iohanne & Nicolao monachis procuratoribus eorundem ex adverso responsum quòd iamdictis sententiis in eorum Priorem & ipsos post appellationem ad nos legitimè interpositam promulgatis, Cluniacenses nuntij prævenientes terminum qui fuerat ad prosequendam appellationem præfixus, nostras ad præfatos iudices litteras impetrarunt, multis expressis mendaciis, & suppresso quòd ipsi Episcopi, nostro non expectato mandato, quod in litteris continebatur eisdem iamdudum auctoritate propria fuerant executi. Licet autem dicti Prior & monachi non solum suspectos haberent iudices memoratos, verum etiam manifestos adversarios reputarent, pro reverentia tamen apostolicæ sedis ipsos in monasterio cum moderato numero sociorum benignè ac devotè recipere voluerunt. Sed quia ipsis à pluribus fuerat nuntiatum quòd Abbas & monachi Cluniacenses, qui non parva multitudo stipati advenerant, monasterium per violentiam decreverant occupare, iidem volentes huiusmodi obviare periculo, præfatis iudicibus humiliter supplicarunt & obtinuerunt ab eis ut in eorum Ecclesia sancti Petri sita juxta idem monasterium convenirent. Partibus igitur ibidem in eorum præsentia constitutis, monachorum proposuit procurator quòd dicti iudices litterarum nostrarum auctoritate procedere non debebant, quia si nobis reseratum fuisset eisdem quòd mandabamus in ipsis auctoritate jam esse propria executos, causam nullatenus commissemus eisdem. Vnde cum impetratores ipsarum talem suppresserint veritatem qua expressa jam dictas litteras ad ipsos minimè impetrassent, eis non erat auctoritate illarum ullatenus procedendum, præsertim cum ejusdem monasterij nuntij propter hoc dudum ad sedem apostolicam accessissent, opponens nihilominus alias exceptiones legitimas, & multiplices contra eos causas suspitionis allegans, ad quas probandas arbitros postulavit instanter, quibus, contempto jure canonico pariter & civili, sibi penitus denegatis, nostram audientiam appellavit, personas & bona monasterij sæpèdicti apostolicæ protectioni supponens. Sed iidem nihilominus uno eodemque die ad receptionem & publicationem testium,

deliberationem consilij, & decisionem regotij temerè properantes, quod per Abbatem & diffinitores prædictos factum extiterat pro suæ voluntatis libito confirmarunt. Ad hæc apostolici mandati finibus non contenti, cum Comitem supradictum ad oppressionem monasterij, utpote qui processus iniquitatem noverat, inculcatis precibus & præceptis inducere nequiverunt, ad Regem se convertere prædictum, & regiam puritatem circumvenire multipliciter præsumserunt, suggerentes eisdem veritati contraria, & ipsum quasi ex parte nostra precibus onerantes. Qui credens eisdem accensos zelo justitiæ sic instare, Comiti memorato præcepit ut substituto W. prædicta temporalia faceret assignari. Sed viris peritis, quorum consilium idem Comes accedens Parisius sollicitè requisivit, processum iudicum prædictorum extitisse iniquum concorditer respondentibus, eodemque Comite propter hoc mandatum regium exequi differente, Rex ipsorum iudicum & Cluniacensis Abbatis suggestionibus iterum circumventus, contra Comitem sæpèdictum præcepit exercitum congregari, & sic Comes vi metuque compulsus ad monasterium accessit cum regio Marefcalco circa mandatum Regis quàm propriam voluntatem & conscientiam expleturus. Monachi verò subito visa multitudo armatorum conterriti, se vestibus ecclesiasticis induerunt, & sic induti occurrunt ad monasterij portas, opposcentes armatis imagines crucifixi & reverendas sanctorum reliquias, ac ipsum Christi corpus sanctissimum obtinentes, ac ex parte Dei & nostra prohibentes eisdem ne monasterium apostolicæ protectioni suppositum præsumerent violare. Qui licet primò facinus exhorruerint, postea tamen per alium competentiore aditum calcata reverentia irruentes, sacras Ecclesiæ valvas ausu nefario confregerunt, & infano tumultu singula percrutantes, præfato W. assignaverunt granarium, cellarium, dormitorium, & officinas monasterij universas, fratres loci ejusdem vix in oratorio claustrum, quò stupèfacti confugerant, relinquentes, ubi necessariis nova eis inhumanitate subactis, & prohibito ne quisquam ipsis audeat aliquid ministrare, in tantæ sunt necessitatis articulo constituti ut ad vitæ sustentamentum non habeant nisi quod quidam boni viri eisdem misericordia moti furtim porrigunt per fenestras. Vnde nobis fuit ex parte ipsorum humiliter supplicatum ut

tam gravi calamitati & calamitose gravamini secundum consuetam apostolicam sedis clementiam succurrere dignemur. Nos igitur iis & aliis quae a partibus fuere proposita plenius intellectis, quia manifeste cognovimus praedictos iudices perperam processisse, cum, ut exceptiones alias taceamus, causam nullatenus commisissimus eisdem si nobis revelatum fuisset quod ea quae per ipsos exequenda mandavimus auctoritate propria publice denuntiaverant per dioeceses suas, & districtè mandaverant observari, unde occasione rescripti per talem subreptionem obtenti nequaquam procedere debuissent, quia etiam fines nostri excedentes mandati, brachij secularis auxilium invocarunt, dum eorum ad nos appellatione pendente partes super ipsorum processu in nostro auditorio litigabant, cum etiam graviter posset impediri ecclesiastica utilitas & libertas, si quolibet iudice imperito forsitan aut etiam malitioso temerè jaculante sententiam, Rex seu quicumque alius Princeps ad ecclesiastica bona manum extenderet, quasi eandem executioni sententiam mandaturus, ac etiam ex hoc grave posset inter sacerdotium atque regnum scandalum generari, quicquid ab eisdem iudicibus taliter factum est vel ab aliis per studium eorundem, de fratrum nostrorum consilio irritum decrevimus & inane. Verum quia per expressam confessionem monachorum de Caritate nobis constitit evidenter Cluniacensem Abbatem possessionem instituendi ac destituendi pro sua libito voluntatis in monasterio de Caritate Priores, & corrigendi ac ordinandi quae corrigenda vel ordinanda vidisset, per viginti annos, licet ipsi monachi de Caritate eandem usurpatam asserant, habuisse, nos exigente iustitia sibi ejusdem possessionis commodum conservantes, tam destitutionem dicti Gaufridi a regimine prioratus quam substitutionem praefati W. & sigillorum damnationem jamdictam, excommunicationis quoque sententiam quam in eundem Gaufridum & ejus complices idem Abbas propter rebellionem hujusmodi promulgavit, auctoritate apostolica duximus confirmandas. Ideoque monemus quatenus praemissas destitutionis & institutionis ac damnationis sigillorum sententias facientes per censuram ecclesiasticam sublato appellationis obstaculo firmiter observari, ac thesaurum, privilegia, libros, chartas, & universa ecclesiastica ornamenta, a quibuscunque alienata fuerint vel subtracta, monasterio restitui

Tom. II.

memorato, dicto Abbati ex parte nostra firmiter injungatis ut possessionibus & aliis quibus monachi memorati per dictos Comitum & Marescalcum seu quoscunque alios spoliati fuerunt, eorum Priori ac ipsis plenarie restituitis, eisdem beneficium absolutionis impendat, & paterna ipsos benignitate pertractet, ac possessiones alienatas in enormem ejusdem monasterij laesionem ad jus & proprietatem ipsius secundum formam in nostris litteris comprehensam, juxta quod in nostra praesentia ejus monachi anno praeterito promiserunt, studeat revocare. Ceterum si dicti Prior & monachi de Caritate omnes, vel major aut sanior pars eorum, super libertate monasterij sui de jure voluerint experiri, nos eos benignè, cum requisiti fuerimus, audiemus, sicut videbimus expedire. Taliter autem satagat ipse Abbas pacificare ac reformare statum monasterij memorati, conservando rationes & immunitates ipsius, ne nos propter ejus negligentiam aut insolentiam compellamur de ipso monasterio aliud ordinare. Quod si non omnes &c. duo vestrum &c. Vos denique, filij Abbates &c. Datum Laterani xlv. Kalend. Januarij, pontificatus nostri anno decimoquinto.

*NOBILI MULIERI
Mathilde quondam uxori Philippi
Comitis Flandrensis.*

ET si precibus tuis favorem praestare secundum Deum benevolum intendamus, eas tamen quas repellit iustitia nos admittere non debemus, cum ejus locum qui iustus est & iustitiam diligit, licet immenti, teneamus in terris. Oblata quidem nobis ex tua parte petitio continebat quod cum in quodam loco tui dotalitij, Nepa nomine, ad honorem Dei Ecclesiam fundare proponas & de bonis tuis sic plena manu dotare quod Canonici qui Deo ibidem pro tempore servient necessaria vitae non desint, jus patronatus & praebendarum collationem in ea tibi ac successoribus tuis reservari petebas. Quorum primum admittimus. Secundum verò non duximus concedendum, cum tuae non expediat saluti concedi. Quia cum ex devotione te asseras assumpsisse propositum in loco praedicto Ecclesiam construendi, acquiesce plus animae quod minus in ea corpori reservabis. Vnde devotionem tuam exhortamur in Domino quatenus illud perficere studeas quod ad tuam salutem & ecclesiasticam pertinere dinoscitur honestatem.

TTt ij

*Epist. 194.
Ius patronatus
concedit, praebendarum
collationem negat.*